

és a midőn megválasztotta, csak ezen érdemeknek hódolt. Matlekovics Sándor hivatalos állásában támogatója minden helyes ideának, akár kitől származik is az, s nemcsak tisztelt, de szeretett főnöke is ministeriuma tisztviselőinek, a magánerintkezésben pedig egyike a legszeretetre méltóbb férfiakkal. A munkát, a teendőket soha sem sokalja és ezáltal bámulatot kelt mindazokban, a kik közelről szemlélhetik pihenést nem ismerő buzgalmát. A ministerium rendes ügyvezetése mellett talál magának időt arra, hogy a számtalan szakértekezletet vezesse, előkészítse a szerves törvényjavaslatokat, a melyek közül ismét néhány nagy jelentőségű vár az országgyűlési tárgyalásra. Munkaereje teljében van és az ország joggal remélhet tőle még további nagy szolgálatokat.

Dr. Neményi Ambrus.

A politika s az irodalom terén a fiatalabb nemzedéknek egyik legkitünőbb tagját mutatjuk be az olvasónak Neményiben, kit örömmel vallunk pártunk hívének és harcosának. Kiváló tevékenységben gazdag életéről e fiatal képviselőnek, kinek nevével közel egy évtized óta igen gyakran találkozhatott a sajtóban a magyar olvasó, a következőket jegyezzük föl.

Dr. Neményi Ambrus született 1852-ben Péczelen, Pestmegyében, igen szegény sorsu szülőktől. Elemi és gymnasiális tanulmányait sok nélkülözéssel küzdve, végezte, de épen e körülmény javára szolgált, mert a szép tehetségű és komoly törekvésű ifjút önjerejének teljes kifejtésére utalta, úgy hogy mire az érettségi vizsgálatot letette, már kezdett a hirlapokba írni, magvas és szellemes dolgozataival figyelmet kelteni és tért foglalni. Mint hirlapíró csakhamar igen jó anyagi positiót teremtett magának. Más ember ezzel megelégedett és itt megállapodott volna, de ő mikor ez megvolt, 1873-ban látkörének szélesbitésére, ismereteinek s tanulmányainak gyarapítása, szóval önkiképeztetésének folytatása céljából külföldre ment ki, hol három évet töltött részint Francia- és Németországban, részint Angliában. Felsőbb tanulmányainak legnagyobb részét a bécsi egyetemen és a párisi Collége de France-on végezte.

Visszajött aztán ismét, megrakottan mint a méh, gazdag ismeretekkel, hogy azokat itthon hasznosítsa. Első lépése az volt, hogy a budapesti tudomány-egyetemen fényes sikerrel szerezte meg a tudori oklevelet. Csak miután így elérte a legmagasabb tudományi fokozatot, kezdett el dolgozni igazában. Nyolc éve, hogy a nagytekintélyű «Pester Lloyd»-nak vezércikkíró főmunkatársa. Már az is kötetekre megy, a mit e lapba ezen idő alatt dolgozott. Nem fordult elő a közkormányzat valamennyi ágában kérdés, a miről publicistikai hivatottsággal ne irt volna, még pedig tartalmasan, magvasan és szépen, mely tulajdonok csak kiváló írói tehetségek vonásai szoktak lenni. Miért is cikkei a legolvasottabbak közé tartoztak s

tartoznak a hazai sajtóban. — Nem egyszer leszállt a «vonaltól» s érdekes, szellemes tárcákat írt társadalmi kérdésekről, még pedig oly irói bravourral, hogy a legkitűnőbb belletristának is becsületére váltak volna, — annyival nagyobb hírnevet szereztek e tárcák Neményinek, ki első sorban a politikai irodalom munkása.

Időközben újabb meg újabb utazásokat tett, közvetlen szemlélet és megfigyelés alapján megismerni az európai államok politikai-társadalmi

és kulturális viszonyait. Beutazta Török-, Görög- és Olaszországot, majd Szerbiát, Romániát, Belgiumot, Hollandiát és ismét Németországot, szóval Európának majd minden részét. Miután Neményit nem hivalkodás vagy a szórakozáshajhászata, hanem az ismeretszomj

vitte külföldre, utazásai sem kényeztetések, hanem mind megannyi tanulmányutak voltak. Tehát dolgozni, tanulni ment s visszajött újra, hogy tovább tanuljon és dolgozzék.

Jóllehet a lap, melynek ő jelenleg is főmunkatársa, naponkint kétszeri megjelenésével tömérdek munkát ad, Neményi munkaereje és productivitása sokkal nagyobb, hogy sem munkásságával csak e hirlapra szorítkozott volna; — tevékenysége messze túlradt annak hasábjain.

A Gyulai Pál által szerkesztett «Budapesti Szemle» tudományos folyóiratban több, igen becses tanulmány jelent meg tőle. Továbbá írt egy önálló kötetben megjelent irodalomtörténeti tanulmányt («Rabelais és kora»), mely a sajtóban osztatlan dicsérettel találkozott; egy politikai tanulmányt («Parlamenti fegyelem és tekintély»), melynek számos részlete éppen most igen érdekes; írt két

DR. NEMÉNYI AMBRUS.

kötet kisebb tanulmányt («Kortörténelmi rajzok») és egy rendkívül nagy becsű könyvet («Das moderne Ungarn»), melynek célja volt, a nagy Németország közönségének, melyet a szászok lelketlen izgatásai és hazafiatlan bujtogatásai irányunkban ellenséges érzületűvé tettek, bemutatni a modern Magyarországot, irodalmát, művészetét; politikai, társadalmi viszonyait, természeti kincseit, műveltségét, szokásait s haladását az újabb időben. E munka, melyet Neményi szerkesztett s a melybe különböző témákról több magyar író irt, megjelenése Németországban sokban befolyt az irányunkban ellenséges és részben rosszakaratu német közvélemény lefegyverzésére s ez által Neményi maradandó érdemeket szerzett a magyar nemzet irányában.

Mikor a «Schulverein» megkezdte a hadjáratot ellenünk s Magyarország védelmére nem tudott senki szóhoz jutni Németországban, a hol elzárták a sajtó hasábjait a magyar nemzet védelmére irt közlemények elől, Neményi előtt megnyiták a legtekintélyesebb szemlék, így a berlini «Gegenwart», melyben meggyőző, erős érvekkel szállt sikra a magyar nemzet védelmére az ellenséges indulatu és elfogult nagy-német közönség előtt. Idehaza mi hiába védekeztünk, a saját táborában kellett fölkeresni az ellenséget s annak szemébe mondani rólunk az igazat. Neményi ezt tette. És még ezzel sem elégedett meg, hanem irt ugyancsak a «Schulverein» törekvései ellen egy polemikus röpiratot («Hungaricae res»), melynek két kiadását gyorsan elkapkodta az olvasóközönség. Mindezek oly szolgálatok a nemzetnek, melyek nem fognak feledésbe menni s melyek a legnagyobb elismerést érdemlik.

De még mindezekkel nem meritettük ki Neményi munkálkodását. Több éven át pesti és bécsi levelezője volt a Gambetta által alapított francia vezérlapnak, a «République Française»-nak s a «Nouvelle Revue» tudományos folyóiratnak, melybe a magyar parlamentről hosszabb tanulmányt irt. Ujabban megjelent ugyancsak Neményi tollából Budapesten és Berlinben magyar és német nyelven «A francia forradalom hírlapírói és hírlapírodalma» című kitűnő munka, mely míg egyfelől arról tesz fényes tanuságot, hogy szerző alaposan tanulmányozta a francia forradalom korszakát, másfelől nagyban emelte írója hírnevét.

Ilyen kiváló irodalmi tevékenység után eljött ideje annak, hogy Neményi a közügyek szolgálatának gyakorlati terére, az íróasztaltól a zöld asztalhoz lépjen. Legelőbb is Budapesten, az ország fővárosában fordult feléje a közfigyelem. 1882-ben Neményi megválasztatott fővárosi törvényhatósági képviselőnek, ki itt is csakhamar arravalóságának adta csattanós bizonyítékát. Felvette ugyanis az évek óta sikertelenül vitatott lakásügyi kérdést s mint bizottsági előadó, nagyszabásu jelentést irt róla, mely az egész kérdést felöleli, konkrét javaslatokat tett, melyek a fővárosi képviselőlet által hosszú vita után csaknem változatlanul fogadtattak el. A lakásügy a főfontosságú kérdések közé tartozott a magyar fővárosban s ennek

szerencsés megoldása nem csak szorosán összefügg Neményi nevével, de egyenesen neki köszönhető.

Következett aztán megválasztatása orsz. képviselőnek a szilágy-csehi kerületben, a legutóbbi parlamenti általános választások alkalmával, — Papp György tuzó oláh nemzetiségi ellen. A kerület összes magyarsága mint egy ember, pártkülönbség nélkül sorakozott a kitünő fiatal jelölt mellett. Számos odavaló 48-as párti vezérférfiu csakhogy a magyar jelöltet győzelemre segítse, egész odaadással segítette elő Neményinek, a kormánypárti jelöltnek megválasztatását s győzelmében igen nagy részök van. Nemes és szép cselekedet volt ez tőlük. De kaptak is olyan képviselőt, kire a szilágy-csehi kerület büszke lehet; olyant, kihez hasonlóval csak igen kevés kerület dicsekedhetik.

Neiszidler Károly.

Ime egy önalkotta ember, kinek élete ma, a munka századában, sokaknak lelkesítő példa gyanánt szolgálhat, ki kétszer kezdett pályát, s kezdte legalól, hogy aztán 30 esztendei becsületes munka és kitartó igyekezet által kivívja a legmagasabbat, a mit az ember közpályán elérhet, polgártársai nagyrabecsülését, bizalmát és ennek folytán a képviselői mandatummal a törvényhozó méltóságát.

Neiszidler Károly született Esztergomban 1832-ben s gimnázialis tanulmányainak végeztével papi pályára akart lépni, de közbejött a 1848/49-ki forradalom, mely annyi más pályát és életervet felforgatott, vagy megakasztott és más irányba terelt. Ki gondolt akkor önmagára és életcéljaira!? Kivált a lelkes ifjuság odadobott pályát, jövőt, mindent; nem gondolt egyébre, mint a haza s a nemzet alkotmánya- és szabadságának védelmére s önfeledten serglett a magyar zászlók alá. Neiszidler is azt tette, a mit a legjobbak tettek. A hazaszeretet ellenállhatlan hevétől buzditva, beállott honvédnek s mint ilyen tényleges részt vett a magyar szabadságharc küzdelmeiben, melyeknek reá nézve az lett a vége, hogy Komáromban kapitulált mint honvéd-hadnagy.

A katonai pályán tehát sem mint egyénnek sem mint hazafinak boldogulnia nem lehetett. Egyébrehoz fogni annál nehezebb volt, mert szülői szegénysorsuak lévén, nem segélyezhették, nem támogathatták. Az egészen maga erejére hagyatott ifjúnak új pályát kellett törni. Vissza akart térni ahhoz, melyre a szabadságharc előtt lépni óhajtott, de már papnak, mint katonaviselt embert, ki hadjáratban vett részt, nem vették be. Nagyön sokat a pályák között akkor tájban váltogatni nem igen lehetett. Szülővárosában, Esztergomban lett tehát kereskedőgyakornok és miután az inasi éveket kiszolgálta, Pozsonyba került mint kereskedő segéd és 30 év óta szakadatlanul Pozsonyban él és működik. 1859-ben ugyanott önálló kereskedést nyitott, mely egyike a legtekintélyesebbek és legrenomirtabbaknak. Magyar cége (lévén